

Coleopterologische Notities III

door

C. DE JONG

Nieuwe vormen van *Coccinella (Adalia) bipunctata* L. (6 figs.)

Bij het bewerken van de vangsten van de laatste paar jaren en, in verband daarmee, het doorzien van de verzamelingen van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden, heb ik enige aberraties van *Coccinella (Adalia) bipunctata* L. gevonden, welke, voor zover ik kon nagaan, nog niet bekend zijn.

Coccinella (Adalia) bipunctata (L.)

1. Schema donkere variëteiten ; 2. Schema lichte variëteiten ; 3. ab. *triligata*, nov. ab. ;
4. ab. *grandipustulata*, nov. ab. ; 5—6. ab. *speyeriana*, nov. ab. × 4.

Bijgaande schema's (figs. 1 en 2) geven een indruk van de verdeling van de stippen en/of vlekken, welke bij de aberraties van *bipunctata* voor kunnen komen. De cijfers in fig. 2 zijn niet die van de voor Coccinelliden gebruikelijke nummering. MADER, aan wiens werk¹⁾ de schema's zijn ontleend, rangschikt de vlekken bij *bipunctata* volgens de vermoedelijke philetische waarde, welke hij er aan toekent. In verband hiermee komt hij hier ook tot een ietwat andere volgorde van de dwarse rijen. Volgens hem bevat de eerste rij : stippen 1, 2 en 3, de tweede rij : 4, 5 (en 8) en de derde rij : 1/2, 6 en 7. Stip 8 is volgens MADER iets bijkomstigs, dat voor de onderscheiding der vormen van geen belang is.

De stip 1 blijkt bij gestippelde vormen nooit te ontbreken. De overige stippen komen in allerlei combinaties voor, hetzij vrij staand of met andere verbonden.

Bij de grotendeels zwarte vormen heeft MADER een iets andere aanduiding van de vlekkenverdeling ingevoerd, omdat de afzonderlijke stippen daarbij niet meer duidelijk te herkennen zijn. In schema 1 is te zien, hoe de stippen en de zwarte partijen onderling samenhangen. De overgebleven rode vlekken hebben de volgende namen gekregen : b, basale vlek ; h. humerale vlek ; p. postscutellare vlek ; m. marginale vlek ; s. suturale vlek ; a, apicale vlek.

Deze vlekken zijn bij de verschillende vormen in meerdere of mindere mate uitgebreid of gereduceerd, soms zelfs geheel versmolten of geheel verdwenen. Ook treden onderlinge verbindingen op.

De volgende nieuwe aberraties zijn vergeleken met MADER's werk, aantekeningen van EVERTS en het materiaal van de bovengenoemde verzamelingen.

¹⁾ Evidenz der paläarktischen Coccinelliden und ihrer Aberrationen in Wort und Bild, von Leopold MADER, Zeitschrift Ver. Naturbeob. und Samml., Wien, 1926—1934 ; Entom. Anz., Wien, 1935—1936 ; Ent. Nachr.bl., Troppau, 1937.

Coccinella (Adalia) bipunctata L. ab. triligata, nov. ab. (Fig. 3).

De elytra vertonen ieder 3 stippen, No. 1, 2 en 6. De stippen 2 en 6 zijn afzonderlijk met 1 verbonden. Het halsschild van deze vorm heeft de normale zwarte M-tekening. De rest van het halsschild is geelachtig wit, de kop is zwart met twee lichtgele vlekjes. Deze vorm staat dicht bij de ab. *discordia* Mader (zie aldaar, pl. 24 fig. 20), welke eveneens de stippen 1, 2 en 6 bezit, doch niet versmolten of verbonden, en de ab. *perplexa* Meier (zie MADER, pl. 24 fig. 26), welke een vergroeiing van 1, 2 en 6 vertoont, maar daarbij nog de vrije stip 3 bezit.

Holotype in Mus. Leiden: 1 ex. Leiden 8-VIII-1938, leg. C. DE JONG.

Coccinella (Adalia) bipunctata L. ab. grandipustulata nov. ab. (Fig. 4)

De elytra zijn van het grotendeels donkere type (schema 1). De vlekken b, h en p zijn uitgebreid en beslaan bijna de gehele voorste helft van de dekschilden. Langs de sutuurlijn is een brede zwarte band blijven bestaan. Op de achterste helft is de vlek s sterk uitgebreid en a en m zijn geheel verdwenen. Het halsschild is zwart met alleen de zijranden geelachtig wit. Dit is de halsschildaberratie ab. *dömmlingi* Meier. Deze naam kan alleen dienen om deze halsschild-tekening aan te duiden. Verder betekenis kan er niet aan worden gehecht, daar deze halsschildtekening bij vele zeer verschillende aberraties van het donkere type wordt aangetroffen.

De vorm staat m.i. het dichtst bij ab. *4-pustulata* Haw. (zie MADER, pl. 27, fig. 10). Eventueel zou de hier beschreven aberratie kunnen worden beschouwd als *4-pustulata*, waarbij dan de suturale vlekken abnormaal grote ontwikkeling hebben gekregen.

Holotype in Mus. Leiden: Rotterdam, 10-II-1877, leg. Dr H. J. VETH.

Coccinella (Adalia) bipunctata L. ab. speyeriana nov. ab. (Fig. 4—5).

De twee exemplaren, welke ik tot deze aberratie reken, zijn iets verschillend. Van de bekende aberraties wijken ze op dezelfde wijze af. De achterste helft der elytra vertoont de vlekken m, s en a, zoals we die ook vinden bij bv. ab. *similata* Gabr. (zie MADER, pl. 25, fig. 40). In de voorste helft vinden we een uitbreiding van de vlek h en een vrij grote vlek p. Daartussen ligt duidelijk stip 6 met min of meer duidelijke verbindingen naar voor en achter. Tussen p en de voor een deel rode sutuurlijn ligt een zwarte band, welke zich naar voren iets verbreedt bij stip $\frac{1}{2}$ en zich verder soms nog iets uitbreidt langs de basis van de dekschilden. Het halsschild is, evenals dat van de vorige aberratie, van het type ab. *dömmlingi* Meier.

De vorm staat dicht bij ab. *similata* Gabr. en de ab. *12-pustulata* Dobsch. (zie MADER, pl. 25 figs. 41 en 42).

2 Cotypen in Mus. Leiden: 1 ex. (Fig. 5) Londen, Kew Gardens, 27-VII-1935, leg. Dr E. A. M. SPEYER; 1 ex. (Fig. 6) Waalre (N.Br.), Treeswijk, 19-VII-1951, leg. Dr H. C. BLÖTE.

Summary

When identifying a rather considerable number of Coccinellids in the Leiden Museum I found some forms of *Coccinella (Adalia) bipunctata* L. not mentioned in MADER's Evidenz der paläarktischen Coccinelliden.

and sufficiently different from the known ones to name them as separate aberrations.

In diagrams 1 and 2 the distribution of the black spots in the red specimens, and of the red spots in the black specimens is shown. The spots are numbered and named according to MADER's system. The sequence of the spots is after their probable phyletic value. The arrangement of the rows too is different from the common system: row 1 — spots 1, 2 and 3; row 2 — spots 4, 5 (and 8); row 3 — spots 1/2, 6 and 7. Spot 8 appears to be of no essential value to distinguish the forms. Spot 1 is always present. The other spots are found in many combinations, free or linked together.

In the black forms the remaining red spots are named basal, humeral, postscutellar, marginal, sutural and apical spots.

Coccinella (Adalia) bipunctata L., ab. *triligata*, nov. ab. (fig. 3). Black spots 1, 2 and 6 of which 2 and 6 are each linked with 1. Prothorax yellowish white with black M. Near ab. *discordia* Mader (l.c., pl. 24, fig. 26).

Holotype: 1 ex. Leiden 8-VIII-1938, leg. C. DE JONG. Holotype in Leiden Museum.

Coccinella (Adalia) bipunctata L. ab *grandipustulata* nov. ab. (fig. 4). Elytra black. Red spots b, h and p extended and occupying nearly the whole anterior half. Suture with strong black border. Spot s large, a and m failing. Pronotum black with yellowish white lateral border (ab. *dömmingi* Meier).

Holotype: 1 ex., Rotterdam, 10-II-1877, leg. Dr H. J. VETH. Holotype in Leiden Museum.

Coccinella (Adalia) bipunctata L., ab *grandipustulata*, nov. ab. (fig. and 6). Black elytra. Red spots m, s and a as in ab. *similata* Fabr. (MADER, l.c., pl. 25 fig. 40). Anterior half with much extended red spot h and rather strong spot p. Between these two spot 6 is found with distinct connections anteriorly and posteriorly. Between p and the partially red suture a black streak is found which slightly widens near spot 1/2 and which may extend along the elytral base. The pronotum is like ab. *dömmingi* Meier.

Cotypes: 1 ex., London, Kew Gardens, 27-VII-1935, leg. Dr E. A. M. SPEYER; 1 ex., Treeswijk, Waalre (N. Brabant), 19-VII-1951, leg. Dr H. C. BLÖTE.

Cotypes in the Leiden Museum.

Waardenburg, Militaire School voor Hygiëne en Preventieve Geneeskunde, Juni 1952.

Tweede generatie van *Abraxas sylvata* L. Uit eieren, die 23 Juni gelegd zijn, krijg ik thans (eind Augustus) een tweede generatie. Van forceren is natuurlijk geen sprake geweest.

N.B. Van 29 Augustus tot 13 September kwamen tien van de dertien poppen uit, de andere drie zullen wel overwinteren. De vlinders zijn wat kleiner dan bij de meeste gevangen exemplaren. De kweek stond in een onverwarmde kamer en het was er meestal alles behalve zomers.

A. J. GORTER, Princes Beatrixlaan 12, Zeist.